

مقاله پژوهشی

واکاوی پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی در نظام سیاست‌گذاری (مورد مطالعه: سازمان‌های دولتی استان لرستان)

یوسف محمدی مقدم^۱، عبدالله ساعدی^۲، فرحناز آهنگ^{۳*}

مشخصات نویسندگان

۱. گروه راهبردی، دانشکده مدیریت و فرماندهی، دانشگاه علوم انتظامی امین. تهران. ایران.

yousefmohammad@apu.ac.ir
 ۲. دکتری، مدیریت دولتی، گرایش مدیریت منابع انسانی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه لرستان، خرم‌آباد، ایران.

saedi.a@fc.lu.ac.ir
 ۳. دانشجوی دکتری، مدیریت دولتی، گرایش تصمیم‌گیری و خط‌مشی‌گذاری عمومی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران (*نویسنده مسئول).

farahahang123@pgs.usb.ac.ir

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف تحلیل و بررسی پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی در نظام سیاست‌گذاری در سازمان‌های دولتی استان لرستان انجام پذیرفت.

طراحی / روش‌شناسی / رویکرد: پژوهش حاضر دارای رویکردی آمیخته است که از نظر هدف، کاربردی و حیث ماهیت و روش، توصیفی پیمایشی است. مشارکت‌کنندگان پژوهش را مدیران سازمان‌های دولتی در استان لرستان تشکیل می‌دهند که با استفاده از اصل کفایت نظری و روش نمونه‌گیری هدفمند ۱۶ نفر از آنان به عنوان اعضای نمونه انتخاب شدند. در بخش کیفی پژوهش برای گردآوری داده از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته بهره گرفته شد که روایی و پایایی آن به ترتیب با استفاده از ضریب CVR و آزمون کاپای کوهن تأیید گردید و داده‌های به‌دست آمده از مصاحبه با استفاده از نرم‌افزار Atlas.ti و روش کدگذاری تحلیل و پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی در نظام سیاست‌گذاری شناسایی شد. از طرفی در بخش کمی برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه استفاده شد که روایی و پایایی آن با استفاده از روایی محتوا و نرخ ناسازگاری مورد تأیید قرار گرفت. یافته‌های پژوهش: یافته‌های بخش کیفی حکایت از آن دارد که شانزده عامل به عنوان پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی شناسایی شد. همچنین یافته‌های بخش کمی اولویت‌بندی و تشخیص میزان درجه اهمیت پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی در نظام سیاست‌گذاری با استفاده از رویکرد دلفی فازی می‌باشد.

محدودیت‌ها و پیامدها: مغفول ماندن شبکه‌سازی سیاسی به‌خصوص در پژوهش‌های داخلی، پژوهش حاضر را بر آن داشت تا خلأ نظری و مفهومی پیش گفته را کاهش دهد.

پیامدهای عملی: شبکه‌سازی سیاسی این قابلیت را دارد که با تزریق راهبردها و سیاست‌های نوین، سیاست‌گذاری در شرایط پیچیده را تسهیل نماید.

ابتکار یا ارزش مقاله: این پژوهش پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی را با روشی که تاکنون به‌کار گرفته نشده است مورد تحلیل قرار داده که این امر مفهومی کامل‌تر از آن را ارائه می‌دهد.

نوع مقاله: پژوهشی

کلمات کلیدی: شبکه‌سازی، شبکه‌سازی سیاسی، نظام سیاست‌گذاری، سازمان‌های دولتی، رویکرد دلفی فازی.

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۸/۰۱ تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۱۰/۰۵ تاریخ چاپ مقاله: ۱۴۰۱/۱۰/۰۱

منتشر شده توسط دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

Research Paper

Analysis of the Consequences of Political Networking in the Policy-making System (Case study: Governmental Organizations of Lorestan Province)

Yousef Mohammadi Moghaddam¹, Abdollah Saedi², Farahnaz Ahang^{3*}

Authors

1. Strategic Department,
Faculty of Management and
Command, Amin University,
Tehran, Iran.

yousefmohammad@apu.ac.ir

2. PhD, Public
Administration, Human
resources management,
Faculty of Management and
Economics, University of
Lorestan, Khorramabad, Iran.
saedi.a@fc.lu.ac.ir

3. PhD Student, Public
Administration, Decision
making and public policy,
Faculty of Management and
Economics, University of
Sistan and Baluchestan,
Zahedan, Iran
(*Corresponding Author).

farahahang123@pgs.usb.ac.ir

Abstract

Purpose: The aim of this study was to analyze the consequences of political networking in the policy-making system in governmental organizations in Lorestan province.

Design/Methodology/Approach: The statistical population of the study consists of managers of governmental organizations in Lorestan province. Using the principle of theoretical adequacy and purposeful sampling method, 16 of them were selected as sample members. In the qualitative part of the research, semi-structured (in-depth) interviews were used to collect data, the validity and reliability of which were confirmed using CVR coefficient and Kappa-Cohen test, respectively, and the data obtained from the interview using software Atlas.ti and the coding method of analysis and the consequences of political networking in the policy system were identified. On the other hand, in the quantitative part, a questionnaire was used to collect information, the validity and reliability of which were confirmed by content validity and incompatibility rate.

Research Findings The findings of the qualitative section indicate that sixteen factors were identified as consequences of political networking. Also, the findings of the quantitative section are prioritizing and recognizing the degree of importance of the consequences of political networking in the policy-making system using the fuzzy Delphi approach

Limitations & Consequences: The neglect of political networking, especially in domestic research, has led the present study to reduce the aforementioned theoretical and conceptual gap.

Practical Consequences: Political networking has the potential to facilitate policy-making in complex situations by injecting new strategies and policies.

Innovation or value of the Article: This study analyzes the consequences of political networking in a way that has not been used before, which provides a more complete concept.

Paper Type: Research Article

Keywords: Networking, Political Networking, Policy Making, Governmental Organizations, Fuzzy Delphi Approach.

مقدمه

بدیهی است هر جامعه یا نهادی در روند مسیر حرکت خویش به منظور عبور از وضع موجود و تحقق اهداف آرمانی، تصمیمات و راهبردهایی را اتخاذ می‌نماید. این تصمیمات که با عنوان سیاست شناخته می‌شوند اثرات مستقیم و غیرمستقیمی را در زندگی شهروندان از خود بر جای می‌گذارد (Cairney & Wellstead, 2020). سیاست‌ها در برجسته‌سازی قواعد، ارزش‌ها و باورهای سازمان مفید است و به صورت مبنایی برای تمامی فعالیت‌های سازمان قرار می‌گیرند. از طرفی سازمان‌ها و جوامع برای ترسیم آینده‌ای مطلوب با کمک طراحی و تدوین سیاست‌ها به تصویرپردازی از آینده پرداخته و امید دارند که این طراحی آن‌ها را در تشریح، پیش‌بینی، تجویز و بازسازی واقعیت یاری رساند (Dostal, 2020). زندگی انسان‌ها با سیاست‌ها پیوند خورده و با آن در ارتباط است (Hosseinpour et al., 2018). با این تفاسیر اخذ سیاست و تصمیم‌گیری قطعی به این راحتی نیست و همواره نیروهای درون و برون سازمانی سیاست‌ها را تحت‌الشعاع قرار می‌دهند و مسیر آن را به کلی تغییر می‌دهند. بنابراین، یکی از راهکارهایی که سازمان‌ها تلاش می‌کنند با استفاده از آن در ایجاد ائتلاف‌ها و جذب افراد در شبکه‌های قدرت برای کسب اهداف و منابع بهره ببرند، شبکه‌سازی سیاسی^۱ است (Knill & Bauer, 2016). شبکه‌های سیاسی به گروهی از بازیگران اطلاق می‌شود که در شکل‌گیری یک سیاست منافی دارند. از این رو ضمن فراهم‌سازی منابع مورد نیاز برای صورت‌بندی، تصمیم‌گیری و اجرای سیاست؛ در برقراری ارتباطات لازم تلاش خود را به کار می‌گیرند (Kim & Kunisky, 2020). مفهوم شبکه‌های سیاسی در مقابل ایده حکومت یکپارچه که به تنهایی فرایند سیاست‌گذاری را کنترل می‌کند مطرح شد. چارچوب شبکه‌های سیاسی بیان می‌کند که سیاست‌گذاری در سایه نظام‌هایی اتفاق می‌افتد که متشکل از حوزه‌های بخشی مختلف، با تعداد متغیری از بازیگران، است (Blanco et al., 2011). شبکه‌سازی سیاسی این قابلیت را در سازمان‌ها ایجاد می‌کند که نه تنها از قدرت اتصالات نهادی خود برای دستیابی به انحصار بهره گیرند؛ بلکه به آن‌ها اجازه می‌دهد تا دولت را ترغیب نمایند که آژانس‌هایی برای اجرای قراردادهای تجاری یا توقف تقلیدهای غیرقانونی توسط رقبا را فراهم سازند (et al., 2019 Sepahvand).

در محیط سرشار از بی‌ثباتی و آکنده از عدم قطعیت، یکی از سازوکارهای مهم و اساسی که احتمال موفقیت و کامروایی را برای سازمان‌ها افزایش می‌دهد، شکل‌گیری ائتلاف‌هاست. رقابت شدید بین سازمان‌ها و تلاش برای بقا این نکته را در ذهن تداعی می‌کند که سازمان‌ها و ارگان‌هایی که از شبکه‌ها و پیوندهای سیاسی بهره می‌گیرند، ظرفیت خود را تقویت نموده و در برابر فشار نیروهای رقابتی با اطمینان خاطر بیشتری به فعالیت خویش می‌پردازند. در واقع شبکه‌ها قدرت ارتباطی مدیران را با مقامات و قانون‌گذاران برای تسهیل فعالیت‌های کاری بهبود می‌بخشند (Commander, 2020). سازمان‌های دولتی از جمله نهادهای مهم و تأثیرگذار جامعه محسوب می‌شوند. آن‌ها در مقابل نیازهای حال و آینده جامعه پاسخگو می‌باشند. بنابراین، نیاز به منابع لازم برای ادامه حیات در آن‌ها به شدت احساس می‌گردد. در این راستا، شناسایی راهکارها و تاکتیک‌هایی برای استفاده از سیاست‌ها در سطح کلان و خرد لازم و ضروری به نظر می‌رسد تا آن‌ها با بهره‌مندی از این راهبردها ضمن کسب اطلاعات ارزشمند و منابع مورد نیاز شتاب بیشتری در ارائه کالا و خدمات خود نسبت به رقبا ایجاد

¹. Political Networking

نماید. به این ترتیب، شکاف نظری موجود حکایت از آن دارد که پدیده مورد بررسی در مطالعات داخلی چندان مورد توجه و عنایت قرار نگرفته است. از این رو، پژوهش حاضر بر آن است تا مشخص نماید پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی در عرصه سیاست‌گذاری کدامند؟ همچنین با استفاده از رویکرد دلفی فازی تعیین نماید که کدامیک مهمترین پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی در عرصه سیاست‌گذاری می‌باشد؟

مبانی نظری

شبکه‌سازی سیاسی

از زمان شکل‌گیری محیط اجتماعی و پیدایش و تشکیل حکومت‌ها، حاکمان و برنامه‌ریزان جامعه برای حفظ ثبات نظام سیاسی در صدد همسو و هماهنگ کردن افراد جامعه با اهداف و آرمان‌های خویش بوده‌اند و از هر وسیله ممکن برای این کار بهره می‌جستند: زور، نهی، ارباب و فشار از راه‌های معمول برای این منظور بوده است. به تدریج، خردمندان و سیاست‌مداران حکومت‌ها به این نتیجه رسیدند که بیشتر از وسایل جایگزین استفاده کنند تا اینکه جامعه را کم هزینه‌تر، پرسودتر و اثربخش‌تر بتوانند اداره کنند. از جمله این روش‌ها گروه‌ها و شبکه‌های سیاسی است (Shahram Nia et al., 2017). الگوهای جدید مدیریتی نیز درگیری ذی‌نفعان را در فرایند سیاست‌گذاری مورد تأیید قرار می‌دهند (Rahnavard et al., 2019). دیدگاه نومنتقه‌گرایی که در دهه ۱۹۹۰ میلادی ظاهر شد، پیشنهاد می‌دهد که به جای ساختارهای نهادی پر حجم، بر فرایندهای همکاری و مشارکت، نقش نهادها از جمله ساختارهای شبکه‌ای در اداره امور استفاده شود (Arai et al., 2017) از این رو شبکه‌های سیاسی از ویژگی‌های مهم فضای سیاسی و اقتصادی کشورها است (Simon & Poupakis, 2020). شبکه‌سازی سیاسی ایجاد و مدیریت ارتباطات با ذی‌نفعان کلیدی است (Li & Zhang, 2007). بسیاری از تعاریف استاندارد از شبکه‌ها بر تعاملات رسمی و غیررسمی که میان بازیگران دولتی و خصوصی وابسته به یکدیگر برای رسیدن به اهداف سیاست وجود دارد، اشاره دارند (Daugbjerg & Fawcett, 2017). شبکه‌های سیاسی مجموعه‌ای از روابط ساختارمند و پایدار افقی میان چندین بازیگر نسبتاً مستقل می‌باشد که به دلیل وابستگی منابع، در فرایند تبادل منابع وارد شده و از طریق مذاکره و چانه‌زنی برای رسیدن به اهداف عمومی تلاش می‌کنند (Voets et al., 2008).

شبکه‌های سیاسی در مطالعات مختلف در تعاریفی همچون تعامل گروه‌های ذی‌نفع مختلف در تصمیم‌گیری، فرایند تبادل میان سازمان‌ها و همچنین ارتباطات پیچیده میان ذی‌نفعان دارای وابستگی منابع، به کار رفته است (Rizopoulos & Sergakis, 2010). شبکه‌های سیاسی با همکاری میان ذی‌نفعان مختلف در حکومت، بهبود مشارکت، افزایش ادغام منابع مختلف، بهره‌گیری از قابلیت‌های ذی‌نفعان مختلف و حمایت از اقدام جمعی را امکان‌پذیر می‌سازد (Pittman & Armitage, 2017). بر خلاف سازمان‌ها، شبکه‌ها بدون استفاده از مزایای سلسله‌مراتبی بودن و مالکیت اداره می‌شوند و مشارکت‌کنندگان در شبکه مسئولیت رسمی خود را به اهداف سطح شبکه محدود می‌کنند. همچنین، تطابق با قواعد و رویه‌ها کاملاً داوطلبانه است (Provan & Kenis, 2007). بازیگران شبکه برای هدایت یک برنامه مشخص در راستا با هدف شبکه تعیین می‌شوند و با یکدیگر همکاری می‌نمایند (Lo et al., 2018). یک شبکه نه تنها روابط را نشان می‌دهد بلکه نوعی ساختار

را برای آن روابط فراهم می‌کند. این ساختار ممکن است به نوبه خود، در مورد انواع فرصت‌های موجود آموزنده باشند. هنگام اندازه‌گیری شبکه‌ها، عناصر اصلی توصیفی گره‌ها هستند (Simon & Poupakis, 2020). باید گفت شبکه سیاسی چارچوبی است که در آن حداقل سه گره، سه ارتباط مستمر و دسته‌ای از موضوعات مورد علاقه وجود دارد. از منظر نظری، گره‌ها شامل افراد، سازمان‌ها و دیگر هستی‌های اجتماعی هستند (Battaglini & Patachini, 2019).

کنشگران سیاسی بازیگرانی عقلانی‌اند که مجموعه‌ای از ارتباطات را به امید بهره‌برداری در آینده (نزدیک، میان‌مدت و دور) شکل می‌دهند. هر کدام از این شبکه‌ها در مناسبات قدرت تأثیر خود را دارند و جایگاه هر کدام از این افراد و سازمان‌ها به عنوان گره‌های شبکه مشخص است. از میان این شبکه‌های سیاسی، شبکه‌ای که دارای بیشترین عضو در دیگر شبکه‌هاست از خروجی قدرت بهره بیشتری می‌برد و هر کدام از گره‌ها که دارای بیشترین عضویت شبکه‌ای است نیز به همین سیاق هنجارهای شبکه‌های سیاسی و استراتژی‌های آگاهانه آن‌ها برای تمایز بخشی آنان بایکدیگر خارج از شبکه خود می‌تواند مرزهای نظام سیاسی را مشخص کند (Minavand & Jafari, 2016). از جمله مهم‌ترین این شبکه‌ها احزاب سیاسی است (Miettinen & Poutvaara, 2015). شبکه‌سازی سیاسی، زمینه‌های نهادی را برای تأثیرگذاری بر روی ارزش‌ها ایجاد می‌کند و می‌تواند روابط بین ذی‌نفعان را دگرگون نمایند (Li & Zhang, 2007). استفاده از شبکه‌سازی سیاسی در شرایطی که رقابت کمتری وجود دارد، کم‌ارزش‌تر است ولی در شرایط رقابت شدید، افراد و گروه‌هایی که پیوند سیاسی دارند و می‌توانند برای دفاع از خود در برابر نیروهای رقابتی از آن استفاده کنند ارزش بالاتری دارند (Li & Zhang, 2007). شبکه‌سازی سیاسی، در یک فضای رقابتی و سخت، یکی از استراتژی‌های مؤثر برای افزایش مزیت رقابتی و همچنین قدرت در مقایسه با سایر رقبا است (Wu et al., 2018).

افزایش شبکه‌های سیاسی موجبات افراط و تفریط را ایجاد می‌نماید و می‌تواند جریان ایده‌های جدید را کاهش و بهره‌برداری را محدود نماید (Kotabe et al., 2014). این شبکه‌ها دارای ابعاد ائتلاف، مدیریت ذی‌نفعان و عضویت در شبکه‌های قدرت می‌باشد (et al., 2019 Sepahvand) که می‌تواند باعث تسهیل دسترسی به سیاست‌ها و اطلاعات اثرگذار بر اهداف گردد (Sheng et al., 2001). شبکه‌ها می‌توانند عناصر مختلف دانش را برای بهبود شناخت فرصت‌ها و افزایش توان خلاقانه خود با هم ترکیب کنند (De Luca & Atuahene, 2007). به‌طور خاص روابط با احزاب سیاسی و نهادهای دولتی ظرفیت افراد و شبکه‌ها را برای اثرگذاری بر سیاست‌ها افزایش می‌دهد (Morales & Ramiro, 2011). از نظر منطقی این به این معنی است که روابط سیاسی می‌تواند منجر به تغییر قوانین متعارف و سیاست‌های متعارف گردد و سپس استراتژی‌های ابتکاری را برای تأمین اهداف شبکه ایجاد نماید (Mingzang, 2018). علی‌رغم مزایای فوق، ارتباطات سیاسی ممکن است تأمین‌کننده انگیزه مدیران برای دسترسی به منافع شخصی گردد (Cairney & Wellstead, 2020). همچنین این ارتباطات مانند شمیر دو لبه است که می‌تواند منجر به دادن امتیاز به دیگر اعضای شبکه شود (Chen et al., 2017; Wong & Hooy, 2018). در رژیم‌های خودکامه، شبکه‌ها ممکن است حول افراد قدرتمند یا نهادها متمرکز شوند، که دلیل اصلی آن رانت‌جویی است و این نوع سازماندهی شبکه به عنوان سیاست قبیله توصیف شده است (Collins, 2004) و چنین سازماندهی می‌تواند حتی از طریق فرایند

دموکراتیک‌سازی نیز ادامه یابد. این پایداری ممکن است، نه تنها با توجه به عملکرد اقتصادی بلکه با توجه به توزیع قدرت و درآمد پیامدهای قابل توجهی برای جامعه داشته باشد (Belletini et al., 2013). اگر حضور در شبکه‌های سیاسی را به‌عنوان یکی از مصادیق مشارکت سیاسی در نظر بگیریم یافته‌ها پیرامون تأثیر عوامل زمینه‌ای بر مشارکت سیاسی نشان می‌دهد دولت‌های قوی که میزان دسترسی رسمی به آن‌ها کمتر بوده و ظرفیت‌شان برای کنش زیاد است، میزان مشارکت سیاسی را کاهش می‌دهند. همچنین دولت‌هایی که استراتژی منحصربساز را به‌کار می‌گیرند یعنی دولت‌هایی که تهاجمی و متعصب هستند، هزینه مشارکت را افزایش می‌دهند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که چنین دولت‌هایی یا چنین استراتژی‌هایی حضور شهروندان در شبکه‌های سیاسی را کاهش می‌دهد. پتانسیل شبکه‌ها برای ایجاد اعتماد و حل مشکلات کنش جمعی به ویژه هنگامی که صحبت از همکاری بین‌المللی بین کشورها می‌شود، برجسته است (Huhe et al., 2017).

عوامل مؤثر بر شبکه‌سازی سیاسی

عوامل مختلفی شبکه‌سازی سیاسی را تحت تأثیر قرار می‌دهد که این عوامل شامل عوامل: اجتماعی و اقتصادی، سرمایه اجتماعی، تعهد سیاسی، احساس اثربخشی سیاسی، کسب منفعت و کسب عزت اجتماعی است (Ebrahimi Kiabi et al., 2018). در جدول زیر عوامل مؤثر بر شبکه‌سازی سیاسی نشان داده شده است.

جدول ۱. عوامل مؤثر بر شبکه‌سازی سیاسی

منبع	تعریف	عامل	
Jafari Klarijani et al., 2020; Ebrahimi Kiabi et al., 2018	موقعیت اقتصادی متغیرهایی چون سطح درآمد و شغل را در برمی‌گیرد. موقعیت اجتماعی متغیرهایی چون وضعیت تأهل، شهری یا روستایی بودن	اجتماعی و اقتصادی	۱
Cai et al., 2021 Ingram et al., 2019; Leddy et al., 2020; Bayat et al., 2020	سرمایه اجتماعی از طریق تعاملات بین ذی‌نفعان یک سازمان ایجاد شده و موجب احساس تعلق و اعتماد در سازمان شود.	سرمایه اجتماعی	۲
Paker et al., 2018	تعهد سیاسی بر اعتقادات و حمایت از روش‌ها، رویه‌ها و مقررات خاص و اصلی سازمانی تأکید دارد.	تعهد سیاسی	۳
Rahbar ghazi et al., 2017	اثربخشی سیاسی نگرشی است که بر اثر آن فرد احساس می‌کند با مشارکت سیاسی خود بر فرایندهای سیاسی اثرگذار است.	احساس اثربخشی سیاسی	۴
Hakimi et al., 2016	جایگاه اجتماعی منعکس‌کننده موقعیت فرد در ساختار اجتماعی است.	جایگاه اجتماعی	۵

نظام سیاست‌گذاری

نظام سیاست‌گذاری مربوط به انتخاب است: انتخاب اهداف؛ انتخاب دلایلی برای اقدام یا عدم اقدام؛ انتخاب ابزارها و انتخاب چگونگی واکنش به پیامد خروجی‌های سیاست (Key, 2005). یک سابقه طولانی در زمینه

مطالعه اتخاذ سیاست‌ها وجود دارد (Myer, 2019). از صفات سیاست می‌توان به مسأله‌محوری (Birkland, 2011)، پایداری نسبی، تأثیر (Anderson, 2003)، هدفمندی و عقلایی بودن اشاره نمود. برای آنکه سیاست به اهداف مورد نظر خود دست پیدا کند وجود یک نظام ارزیابی مناسب ضروری است (Afrasiabi & Maleki, 2019) که سیاست‌ها را با توجه به سه معیار اثربخشی، کارایی و مناسب بودن ارزیابی نماید (Howes et al., 2017). باید گفت نظام سیاست‌گذاری فرایندی سیاسی است که تحت تأثیر بسیاری از بازیگران، عوامل و اطلاعات متنوع و برخی اولویت‌ها مانند سیاست، ایدئولوژی، ارزش‌ها، پویایی قدرت، منابع موجود، منافع، عادات و سنت‌ها قرار دارد و هدف آن به حداکثر رساندن منافع و محافظت از آن است (Xiaodong, 2019). در این زمینه توجه به روند سیاست‌گذاری اهمیتی اساسی دارد. چارلز لیندبلوم، منظور از روند سیاست‌گذاری را این چنین بیان می‌کند: ابتدا یک مشکل مورد ارزیابی و تجسس قرار می‌گیرد، سپس اهداف مورد شناسایی قرار می‌گیرند، سپس سیاست‌های ممکن برای دستیابی به اهداف مورد شناسایی و توجه قرار گرفته و در نهایت سیاست خاصی اتخاذ می‌شود. به عبارت دیگر، منظور از روند سیاست‌گذاری، تدارک پیشنهادها و طرح‌های مختلف در زمینه مشکل یا مسأله خاص و ارائه پیشنهادی برای تصویب با در نظر گرفتن گزینه‌های پیشنهادی و سپس اجرای آن طرح است. نظارت بر اجرای طرح مربوطه و تعدیل کاستی‌های آن، آخرین مرحله سیاست‌گذاری است (Attar & Khajeh, 2013).

پیشینه پژوهش

سپهوند و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی بیان داشتند که حساسیت سیاسی هم بر جبران خدمات مدیران ارشد تأثیر مستقیم و معناداری می‌گذارد و هم به طور غیرمستقیم و از طریق متغیر میانجی شبکه‌سازی سیاسی که در آن متصدیان پست‌های حساس سیاسی با مدیریت ذی‌نفعان و عضویت در شبکه قدرت و ائتلاف بر جبران خدمت خود اثر می‌گذارد. شن و همکاران^۱ (۲۰۲۱) در پژوهشی نشان دادند که شبکه‌سازی سازی می‌تواند اختلافات درون‌سازمانی را تا حد قابل توجهی از بین ببرد. آنها معتقدند که شبکه‌سازی سیاسی برای تسهیل تعاون و همکاری مفید است. ژانگ و همکاران^۲ (۲۰۲۰) در مطالعه خود بیان داشتند که روی آوردن به شبکه‌های سیاسی نفوذ سازمان را افزایش می‌دهد و در واقع به سازمان کمک می‌کند که در کسب و تأمین منابع کمتر با چالش مواجه شود. یافته‌های پژوهش کرنی و ولستند^۳ (۲۰۲) حکایت از آن دارد که ارتباطات سیاسی قوی برای سازمان‌ها و گروه‌های مختلف می‌تواند نقشی مؤثر در بهبود عملکرد شرکت‌ها در تمام زمان‌ها به‌خصوص در زمان‌های بحرانی داشته باشد. شرکت‌هایی که با نهادهایی دولتی و متصل به سیاست در ارتباط هستند، می‌توانند عملکرد بهتری از خود نشان داده و بازده سهام خود را افزایش دهند. در حقیقت آنها نشان دادند که اتصال به منشاء قدرت منجر می‌شود که مسائل محیطی را بهتر درک کنند و خود را برای رخدادهای محیطی آماده سازند. سنکین و همکاران^۴ (۲۰۲۰) نیز در مطالعه خود اذعان داشتند که شبکه‌سازی سیاسی، می‌تواند ظرفیت نوآوری را به طور مثبت تقویت کند و حاشیه سود بیشتری را ایجاد کند. نتایج مطالعه کاماندر و پوپاکیس^۵ (۲۰۲۰) نشان

1. Shen et al

2. Zhang et al

3. Cairney & Wellstead

4. Sankin et al

5. Commander & Poupakis

می‌دهد که شبکه‌سازی سیاسی می‌تواند روابط بین سیاست‌گذار و ذی‌نفعان را تحت‌الشعاع قرار دهد. مطالعات ژو و دو^۱ (۲۰۱۹) و همچنین کای^۲ و همکاران (۲۰۱۱) نیز حکایت از آن دارد که سازمان‌ها برای کسب مشروعیت و همچنین منابع بیشتر تمایل دارند به شبکه‌سازی سیاسی تکیه نمایند. هوسکیسون و چن^۳ (۲۰۱۷) شبکه‌سازی سیاسی را استراتژی مهم برای بهبود روابط سازمانی ذکر می‌کنند و از این طریق سازمان قادر خواهد بود منافع بیشتری را کسب نماید. نی و اوپر^۴ (۲۰۱۲) در پژوهش خود نشان دادند که می‌توان از طریق شبکه‌سازی سیاسی پایش بهتری از محیط داشت. در واقع اتصال به قدرت منجر به شناخت و آگاهی از تصمیمات در سطح کلان می‌شود و سازمان به این نتیجه می‌رسد که در آینده چه اتفاقی رخ خواهد داد. با توجه به مطالعات صورت گرفته بیشتر تحقیقات فوق رابطه شبکه‌سازی سیاسی را با متغیر دیگری مورد سنجش و بررسی قرار داده‌اند و سنجش پیامدهای آن مورد تحلیل و توجه قرار نگرفته است. بر این اساس پژوهش حاضر سعی دارد این مهم (سنجش پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی) را مورد بحث و بررسی قرار دهد.

روش‌شناسی

این پژوهش بر پایه پژوهش‌های کیفی و کمی و به صورت آمیخته است که در پارادایم استقرایی و قیاسی می‌گنجد. پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از حیث ماهیت و روش، در زمره پژوهش‌های اکتشافی است. با استناد به راهبرد پژوهش، لازم است تا مراحل انجام تحقیق در دو بخش کیفی و کمی به تفکیک تشریح گردد. مشارکت‌کنندگان پژوهش در بخش کیفی و کمی را خبرگان تشکیل می‌دهند که شامل مدیران سازمان‌های دولتی در استان لرستان می‌باشند. در پژوهش حاضر بر اساس روش نمونه‌گیری هدفمند و بر مبنای اصل کفایت نظری تعداد ۱۶ نفر (کسانی که اطلاعات و درک آن‌ها در زمینه مورد بررسی کافی و از دانش، تخصص و سابقه کاری لازم برخوردار بودند) به عنوان اعضای نمونه انتخاب شدند. در بخش کیفی پژوهش برای گردآوری داده‌ها از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته استفاده شد که در آن با ارائه سوالاتی مشابه از پاسخگویان درخواست شد آزادانه برای کسب ایده‌های جدید نظرات خود را بیان کنند. لازم به ذکر است که روایی و پایایی ابزاری گردآوری اطلاعات در بخش کیفی به ترتیب با استفاده از ضریب CVR و آزمون کاپای - کوهن تأیید گردید که شرح آن در جدول شماره یک نشان داده شده است. به این ترتیب در این بخش با استفاده از رویکرد تحلیل مضمون (مطالعه کتب، مقالات، روزنامه، مصاحبه و ...) به کمک نرم افزار Atlas.ti و همچنین روش کدگذاری (باز، محوری و انتخابی) پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی در عرصه سیاست‌گذاری شناسایی شد. از طرفی، در بخش کمی پژوهش برای تحلیل داده‌های گردآوری شده از بخش کیفی، از رویکرد دلفی فازی بهره گرفته شد. همچنین برای گردآوری داده‌ها در بخش کمی از پرسشنامه دلفی فازی استفاده شد که روایی آن از طریق روایی محتوا و پایایی آن از طریق نرخ ناسازگاری مورد تأیید قرار گرفت. در خصوص چرایی استفاده از روش‌های آماری به کار گرفته شده در پژوهش، لازم به ذکر است که با توجه به هدف اول تحقیق که شناسایی پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی در عرصه سیاست‌گذاری است، باید از مصاحبه استفاده می‌شد. در این پژوهش با

^۱ . Zhou & Du

^۲ . Cai

^۳ . Hoskisson & Chen

^۴ . Nee & Opper

استفاده از مصاحبه و با استفاده از روش کدگذاری و نرم افزار Atlas.ti پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی به دست آمد. پس از آن که هدف اول محقق شد، باید تأیید، اولویت‌بندی و درجه اهمیت پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی به عنوان هدف دوم انجام شود. از این رو، با استفاده از رویکرد دلفی فازی اولویت‌بندی و میزان اهمیت پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی در عرصه سیاست‌گذاری صورت گرفت.

جدول ۲: روایی و پایایی پژوهش در بخش‌کیفی

پایایی		روایی	
مقدار	ابزار مورد استفاده	مقدار	ابزار مورد استفاده
۰/۷۱	کاپای - کوهن	۰/۶۲	ضریب CVR

PAP

۱۳ (۴)

۹۹ | صفحه

تحلیل داده‌ها و یافته‌ها

الف) یافته‌های جمعیت‌شناختی

در این بخش اطلاعات مربوط به مشارکت‌کنندگان در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۳: ویژگی‌های جمعیت‌شناختی اعضای نمونه

جنسیت	فراوانی	تحصیلات	فراوانی	سابقه کار	فراوانی	مصاحبه شونده‌گان	فراوانی
مرد	۱۱	کارشناسی ارشد	۳	بین ۵ تا ۱۵ سال	۷	مدیران ارشد	۱۰
زن	۵	دکتری	۱۳	۱۶ تا ۳۰ سال	۹	مدیران میانی	۶

ب) یافته‌های بخش کیفی

شناسایی پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی: در این بخش از پژوهش، پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی مشخص شد. در تشریح نحوه استخراج پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی لازم به ذکر است که پیامدهای مذکور با استفاده از رویکرد تحلیل مضمون (مطالعه کتب، مقالات، روزنامه، مصاحبه و ...) به کمک نرم افزار Atlas.ti و همچنین روش کدگذاری (باز، محوری و انتخابی) پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی در عرصه سیاست‌گذاری شناسایی شد. در ادامه برای آشنایی بیشتر با فرایند کدگذاری بخشی از شاخص‌های شبکه‌سازی سیاسی در جدول شماره چهار نشان داده شده است.

جدول ۴. فرایند کدگذاری

کدگذاری انتخابی	کدگذاری محوری	کدگذاری باز
تزریق سیاست‌های تازه	پشتیبانی و حمایت از سیاست‌های جدید، پیشنهاد و ارائه سیاست‌های بدیع و تازه	عقلانیت، پویایی، توجیه راه‌حل‌های تازه، حمایت‌گری، هماهنگی، نوآوری و خلاقیت در راهبردها، تشخیص فرصت‌ها، جریان‌شناسی، تشخیص زمان مناسب

درک همه جانبه مسائل	ریشه‌یابی مسائل، تعیین اولویت مسأله نسبت به سایر مسائل سازمان، شناخت عواقب مسئله	شناسایی عوامل زمینه، عوامل ساختاری، عوامل رفتاری، ایجاد معیارهای تصمیم‌گیری، وزن‌دهی به معیارها، مقایسه مسایل با کمک معیارهای تصمیم‌گیری، شناسایی پیامدهای کوتاه‌مدت مساله، شناسایی پیامدهای بلندمدت مساله
افزایش ظرفیت سیاسی ذی‌نفعان	بهبود تفکر انتقادی، افزایش و بهبود مشارکت فعال	بهبود قدرت استدلال، بهبود قدرت پیش‌بینی، بهبود قدرت تحلیل و حل مسأله، مشارکت در تدوین سیاست‌ها، مشارکت در اجرای سیاست‌ها، مشارکت در ارزیابی سیاست‌ها
جهت‌دهی به اجرای سیاست‌ها	تعیین ابزارهای اجرا، تعیین رویکردهای اجرا	ابزارهای اجباری، ابزارهای داوطلبانه، ابزارهای ترکیبی، رویکردهای بالا به پایین، رویکرد پایین به بالا، رویکرد ترکیبی
پایش دقیق محیط	ارزیابی و تحلیل محیط درونی، ارزیابی و تحلیل محیط بیرونی	تحلیل نقاط ضعف محیط، تحلیل نقاط قوت محیط، تحلیل بازیگران محیط، درونی، تحلیل نقاط فرصت محیطی، تحلیل نقاط تهدید محیطی، تحلیل بازیگران فعال در محیط خارجی
شکل‌دهی به روابط سیاست‌گذار و ذی‌نفع	شکل‌دهی به روابط ساختاری، شکل‌دهی به تعاملات رفتاری	میزان پیچیدگی، میزان رسمیت، میزان تمرکز، حمایت‌جویی، تسهیم دانش، بهره‌گیری از دانش و تخصص دیگران

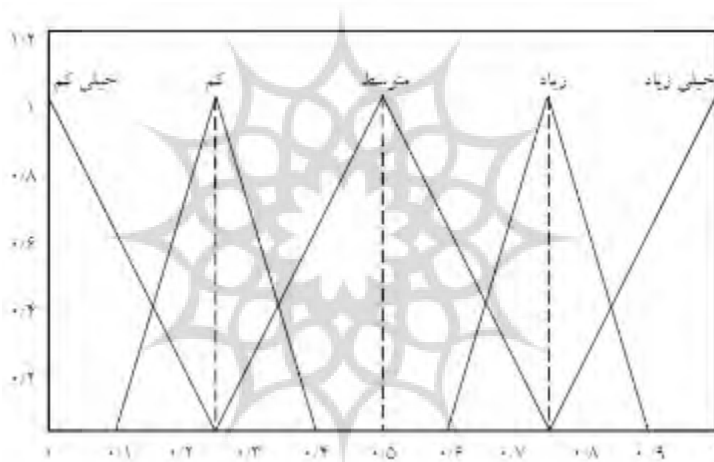
لازم به ذکر است که به دلیل حجم بودن فرایند کدگذاری و نبودن فضای کافی برای گنجاندن آن در فضای پژوهش تنها بخشی از فرایند کدگذاری در جدول فوق ارائه گردید. بنابراین، پیامدهای حاصل از رویکرد تحلیل مضمون در بخش کیفی در جدول زیر نشان داده شده است.

جدول ۵: پیامدهای استخراجی

پیامدها	نماد شاخص‌ها	پیامدها	نماد شاخص‌ها
جهت‌دهی به سیاست‌ها	X9	جلب افکار عمومی	X1
جهت‌دهی به اجرای خط‌مشی‌ها	X10	پایش دقیق محیط	X2
تسهیل‌سیاست‌گذاری در شرایط پیچیده	X11	تزرریق سیاست‌های تازه	X3
شناسایی مسائل	X12	سیاست‌گذاری شبکه‌ای	X4
دستیابی به اطلاعات برای ذی‌نفعان سیاست	X13	افزایش ظرفیت سیاسی ذی‌نفعان	X5
شکل‌دهی به روابط سیاست‌گذار و ذی‌نفع	X14	دادن بازخورد از اجرای سیاست	X6
کسب منافع و منابع بیشتر	X15	دستیابی به انحصار سیاست	X7
درک همه جانبه مساله	X16	شکل‌دهی به روابط بین ذی‌نفعان	X8

ب) یافته‌های بخش کمی

تعریف متغیرهای زبانی: در این مرحله از پژوهش، نظرات خبرگان در خصوص پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی در قالب پرسشنامه مشخص می‌شود. لذا خبرگان باید میزان موافقت خود را مشخص نمایند. در این قبیل موارد خیلی نمی‌توان با مقادیر قطعی نظر خبرگان را جویا شد. به همین خاطر استفاده از متغیرهای کیفی، آزادی عمل بیشتری را در اظهارنظر به خبرگان خواهد بخشید. به عبارتی استفاده از متغیرهای کیفی همچون «کم»، «متوسط»، «زیاد» و مشکلات فوق را تا حد زیادی کاهش خواهد داد، اما مسئله و مشکل دیگری ایجاد می‌کند. از آنجا که ذهنیت افراد نسبت به متغیرهای کیفی یکسان نیست. از طرفی خصوصیات متفاوت افراد بر تعابیر ذهنی آنها نسبت به متغیرهای کیفی اثرگذار است؛ یعنی برخی افراد خوش‌بین و برخی بدبین و یا برخی نگرش آسان‌گیرانه و یا سختگیرانه دارند که بر تعابیر ذهنی آنها تاثیرگذار است. از این رو، تجزیه و تحلیل بر روی متغیرهای منتج از ذهنیت و تعابیر مختلف، ارزشی نخواهد داشت. لذا متغیرهای کیفی به شکل اعداد فازی مثلثی تعریف می‌شوند که در شکل و جدول زیر نشان داده شده‌اند.

شکل ۱: تعریف متغیرهای زبانی

همچنین در جدول شماره چهار نیز طریقه تبدیل متغیرهای کلامی یا کیفی به اعداد فازی مثلثی و عدد فازی قطعی شده نشان داده شده است.

جدول ۶: اعداد فازی

متغیرهای کلامی (کیفی)	اعداد فازی مثلثی	عدد فازی قطعی شده
خیلی زیاد	۱-۰/۷۵-۰	۰/۹۱
زیاد	۱-۰/۷۵-۰/۵	۰/۷۵
متوسط	۰/۷۵-۰/۵-۰/۲۵	۰/۵
کم	۰/۵-۰/۲۵-۰	۰/۲۵
خیلی کم	۰/۲۵-۰-۰	۰/۸۳

با توجه به جدول و شکل بالا پس از تطبیق هر شاخص با مقادیر فازی و تخصیص سطح زبانی، باید اعداد فازی به اعداد کمی تبدیل شوند یا به عبارتی فازی‌زدایی شوند. اعداد فازی قطعی شده در جدول فوق با استفاده از رابطه مینکووسکی به شکل زیر محاسبه شده‌اند. در این رابطه u حد بالای فازی مثلثی، L حد وسط عدد فازی مثلثی و m حد پایین عدد فازی مثلثی را نشان می‌دهد.

$$m + \frac{u-l}{4} \quad \text{رابطه (۱)}$$

نظرسنجی مرحله اول

۱۰۲ | صفحه

در این مرحله، محققان پیامدهای شناسایی شده را در قالب پرسشنامه در اختیار خبرگان قرار می‌دهند و میزان موافقت آن‌ها با هر کدام از مولفه‌های اخذ شده و نظرات پیشنهادی و اصلاحی آن‌ها جمع‌بندی می‌گردد. به این ترتیب، بر مبنای نظر پیشنهادی و متغیرهای زبانی تعریف شده نتایج حاصل از بررسی پاسخ‌های قیدی شده در پرسشنامه برای به دست آوردن میانگین فازی مؤلفه‌ها مورد تحلیل قرار می‌گیرند. برای محاسبه میانگین فازی از روابط زیر استفاده گردید.

$$A_i = (a_1^i, a_2^i, a_3^i), i = 1, 2, 3, \dots, n \quad \text{رابطه (۲)}$$

$$A_{ave} = (m_1, m_2, m_3) = \left(\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n a_1^{(i)}, \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n a_2^{(i)}, \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n a_3^{(i)} \right) \quad \text{رابطه (۳)}$$

در رابطه فوق A_i بیانگر دیدگاه خبره i ام و A_{ave} بیان‌کننده دیدگاه خبرگان است. بعد از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها، تعداد پاسخ‌های داده شده به هر عامل مورد شمارش و بررسی قرار گرفت که در نظرسنجی مرحله اول نتایج شمارش پاسخ‌های داده شده در جدول شماره پنج نشان داده شده است.

جدول ۷: نظرسنجی مرحله اول پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی

پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی					
شاخص‌ها	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
جلب افکار عمومی	۱۰	۶	۰	۰	۰
پایش دقیق محیط	۹	۴	۳	۰	۰
تزریق سیاست‌های تازه	۱۰	۵	۱	۰	۰
سیاست‌گذاری شبکه‌ای	۱۰	۳	۳	۰	۰
افزایش ظرفیت سیاسی ذی‌نفعان	۱۰	۴	۲	۰	۰
دادن بازخورد از اجرای سیاست	۱۱	۳	۲	۰	۰
دستیابی به انحصار سیاست	۱۰	۵	۱	۰	۰
شکل‌دهی به روابط بین ذی‌نفعان	۱۰	۳	۳	۰	۰
جهت‌دهی به سیاست‌ها	۱۰	۳	۳	۰	۰
جهت‌دهی به اجرای سیاست	۱۰	۵	۱	۰	۰
تسهیل سیاست‌گذاری در شرایط پیچیده	۸	۴	۴	۰	۰

۰	۰	۱	۵	۱۰	شناسایی مسائل
۰	۰	۱	۴	۱۱	دستیابی به اطلاعات برای ذی‌نفعان
۰	۰	۲	۳	۱۱	شکل‌دهی به روابط سیاست‌گذار و ذی‌نفع
۰	۰	۰	۱۳	۳	کسب منافع و منابع بیشتر
۰	۰	۰	۸	۸	درک همه‌جانبه مسائل

زمانی که تعداد پاسخ‌های داده شده به هر شاخص مشخص شد و پس از بهره‌گیری از فرمول مینکوسکی برای محاسبه میانگین فازی مثلثی هر عامل، باید اعداد فازی قطعی شده برای آن عامل محاسبه گردد. نتایج حاصل از میانگین فازی و فازی‌زدایی مؤلفه‌ها به شرح جدول زیر است.

جدول ۸: میانگین دیدگاه‌های خبرگان حاصل از نظر سنجی مرحله اول

مقدار کری سب	میانگین فازی مثلثی			پیامدها	مقدار کری سب	میانگین فازی مثلثی			پیامدها
	m	α	β			m	α	β	
۱/۶۲۵	۱/۹۵	۱/۸۵	۱/۶	جهت‌دهی به اجرای سیاست	۱/۶۷۵	۱	۱/۹	۱/۶۵	جلب افکار عمومی
۱/۶۵۸	۱/۹۸	۱/۸۸	۱/۶۳	تسهیل سیاست‌گذاری در شرایط پیچیده	۱/۶۲۵	۱/۹۵	۱/۸۵	۱/۶	پایش دقیق محیط
۱/۶۸۳	۱/۹۳	۱/۸	۱/۵۵	شناسایی مسائل	۱/۶۵۸	۱/۹۸	۱/۸۸	۱/۶۳	تزریق سیاست‌های تازه
۱/۶۷۰	۱/۹۸	۱/۹	۱/۹۵	دستیابی به اطلاعات برای ذی‌نفعان	۱/۶۲۵	۱/۹۵	۱/۸۵	۱/۶	سیاست‌گذاری شبکه‌ای
۱/۶۹۹	۱	۱/۹۳	۱/۶۸	شکل‌دهی به روابط سیاست‌گذار و ذی‌نفع	۱/۶۴۱	۱/۹۶	۱/۸۶	۱/۶۱	افزایش ظرفیت سیاسی ذی‌نفعان
۱/۶۵۳	۱/۹۶	۱/۹۸	۱/۶۳	شکل‌دهی به روابط بین ذی‌نفعان	۱/۶۵۳	۱/۹۶	۱/۸۸	۱/۶۳	دادن بازخورد از اجرای سیاست
۱/۵۸	۱	۱/۷۸	۱/۵۳	کسب منافع و منابع بیشتر	۱/۶۸۷	۱/۱	۱/۹۱	۱/۶۶	دستیابی به انحصار سیاست
۱/۶۴	۱	۱/۸۶	۱/۶۱	درک همه‌جانبه مسائل	۱/۶۲۵	۱/۹۵	۱/۸۵	۱/۶	جهت‌دهی به سیاست‌ها

با انجام نظرسنجی در مرحله اول لازم است که مرحله دوم نظرسنجی هم صورت پذیرد. دلیل این امر آن است که نتایج کسب شده از هر مرحله با هم مقایسه و نتیجه مشخص گردد.

نظرسنجی مرحله دوم

در جدول شماره نه نتایج پاسخ‌های داده شده به هریک از عوامل و نظرسنجی مرحله دوم نشان داده شده است.

جدول ۹: نظرسنجی مرحله دوم پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی

پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی					
شاخص‌ها	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
جلب افکار عمومی	۱۰	۶	۰	۰	۰
پایش دقیق محیط	۹	۷	۰	۰	۰
تزریق سیاست‌های تازه	۸	۷	۱	۰	۰
سیاست‌گذاری شبکه‌ای	۱۰	۶	۰	۰	۰
افزایش ظرفیت سیاسی ذی‌نفعان	۷	۸	۱	۰	۰
دادن بازخورد از اجرای سیاست	۱۱	۵	۰	۰	۰
دستیابی به انحصار سیاست	۸	۷	۱	۰	۰
شکل‌دهی به روابط بین ذی‌نفعان	۷	۲	۷	۰	۰
جهت‌دهی به سیاست‌ها	۸	۷	۱	۰	۰
جهت‌دهی به اجرای سیاست	۸	۷	۱	۰	۰
تسهیل سیاست‌گذاری در شرایط پیچیده	۹	۶	۱	۰	۰
شناسایی مسائل	۹	۶	۱	۰	۰
دستیابی به اطلاعات برای ذی‌نفعان	۸	۷	۱	۰	۰
شکل‌دهی به روابط سیاست‌گذار و ذی‌نفع	۴	۱۲	۰	۰	۰
کسب منافع و منابع بیشتر	۵	۱۱	۰	۰	۰
درک همه‌جانبه مسائل	۸	۸	۰	۰	۰

زمانی که تعداد پاسخ‌های داده شده به هر شاخص در مرحله دوم مشخص شد و پس از بهره‌گیری از فرمول مینکووسکی برای محاسبه میانگین فازی مثلثی هر عامل، لازم است همچون مرحله اول اعداد فازی قطعی شده برای آن عامل محاسبه گردد. به این ترتیب، نتایج حاصل از میانگین فازی و فازی‌زدایی مؤلفه‌ها در جدول زیر نشان داده شده است.

جدول ۱۰: میانگین دیدگاه‌های خبرگان حاصل از نظرسنجی مرحله دوم

مقدار کریسپ	میانگین فازی مثلثی			پیامدها	مقدار کری سپ	میانگین فازی مثلثی			پیامدها
	m	α	β			m	α	β	
۱/۶۳۳	۱/۹۸	۱/۸۵	۱/۶	جهت‌دهی به اجرای سیاست	۱/۶۷۷	۱/۹۸	۱/۹	۱/۶۵	جلب افکار عمومی
۱/۶۱۲	۱/۹۶	۱/۸۳	۱/۵۸	تسهیل سیاست‌گذاری در شرایط پیچیده	۱/۶۳	۱/۹۷	۱/۸۵	۱/۶	پایش دقیق محیط

۱۶۳۲	۹۸	۱۸۵	۱۶	شناسایی مسائل	۱۶۳۲	۱۹۶	۱۸۳	۱۶	تزریق سیاست‌های تازه
۱۶۵۵	۱۹۸	۱۸۸	۱۶۳	دستیابی به اطلاعات برای ذی‌نفعان	۱۶۱۲	۱۹۶	۱۸۳	۱۵۸	سیاست‌گذاری شبکه‌ای
۱۶۳۷	۱۹۶	۱۸۵	۱۶۱	شکل‌دهی به روابط سیاست‌گذار و ذی‌نفع	۱۶۲۷	۱۹۶	۱۸۵	۱۶	افزایش ظرفیت سیاسی ذی‌نفعان
۱۶۴	۱۹۸	۱۸۶	۱۶۱	شکل‌دهی به روابط بین ذی‌نفعان	۱۶۸۲	۱	۱۹۱	۱۶۶	دادن بازخورد از اجرای سیاست
۱۶۱	۱	۱۸۱	۱۵۶	کسب منافع و منابع بیشتر	۱۶۳۲	۱۹۸	۱۸۵	۱۶	دستیابی به انحصار سیاست
۱۶۲	۱۹۸	۱۸۳	۱۵۸	درک همه-جانبه مسائل	۱۶۱	۱۹۶	۱۸۳	۱۵۸	جهت‌دهی به سیاست‌ها

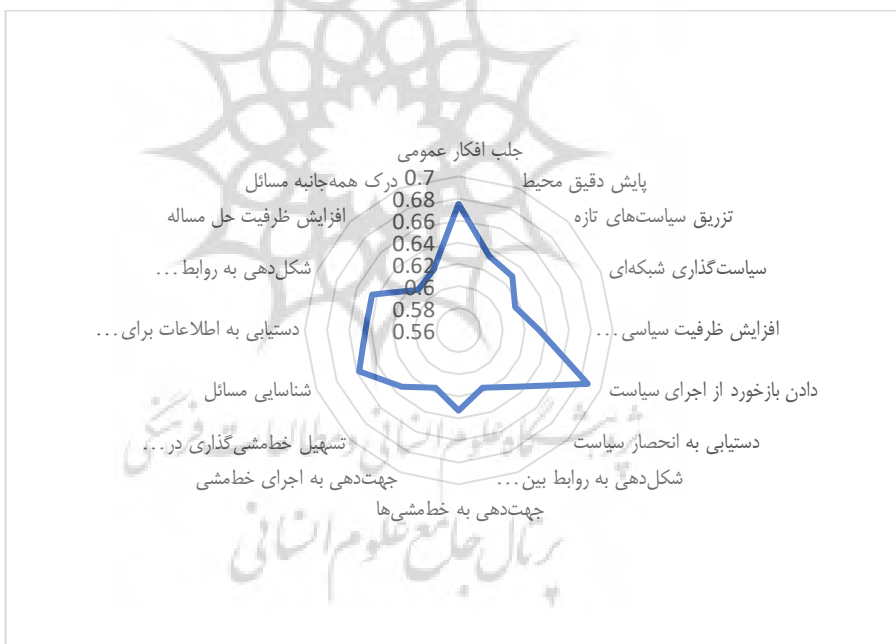
بعد از آنکه نظرسنجی در هر دو مرحله انجام گرفت لازم است که اختلاف میانگین فاز‌زادایی شده (مقدار کریسپ) در دو مرحله مورد تحلیل و بررسی قرار گیرد و اختلاف‌ها مشخص شود. بنابراین، اختلاف میانگین فاز‌زادایی شده (مقدار کریسپ) پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی در مرحله اول و مرحله دوم به شرح جدول زیر می‌باشد.

جدول ۱۱: تعیین اختلاف دو مرحله

اختلاف کریسپ مرحله اول و دوم	مقدار کریسپ مرحله دوم	مقدار کریسپ مرحله اول	پیامدها	اختلاف کریسپ مرحله اول و دوم	مقدار کریسپ مرحله دوم	مقدار کریسپ مرحله اول	پیامدها
۱۰۰۷	۱۶۳۲	۱۶۲۵	جهت‌دهی به اجرای سیاست	۰/۰۰۴	۱۶۷۷	۱۶۷۳	جلب افکار عمومی
۱۰۴۶	۱۶۱۲	۱۶۵۸	تسهیل سیاست‌گذاری در شرایط پیچیده	۱۰۰۵	۱۶۳۰	۱۶۲۵	پایش دقیق محیط
۱۰۵۱	۱۶۳۲	۱۶۸۳	شناسایی مسائل	۱۰۲۶	۱۶۳۲	۱۶۵۸	تزریق سیاست-های تازه
۱۰۱۵	۱۶۵۵	۱۶۷۰	دستیابی به اطلاعات برای ذی‌نفعان	۱۰۱۳	۱۶۱۲	۱۶۲۵	سیاست‌گذاری شبکه‌ای
۱۰۶۲	۱۶۳۷	۱۶۹۹	شکل‌دهی به روابط سیاست-گذار و ذی‌نفع	۱۰۱۴	۱۶۲۷	۱۶۴۱	افزایش ظرفیت سیاسی ذی‌نفعان
۱۰۱۳	۱۶۴۰	۱۶۵۳	شکل‌دهی به روابط بین ذی‌نفعان	۱۰۲۹	۱۶۸۲	۱۶۵۳	دادن بازخورد از اجرای سیاست

دستیابی به انحصار سیاست	۰۵۵/	۰۵۸/	۰۶۱/	۰۰۳/
کسب منابع و منافع بیشتر	۰۶۳۲/	۰۶۸۷/	۰۶۲۵/	۰۱۵/
جهت‌دهی به سیاست‌ها	۰۶۱۰/	۰۶۲۵/	۰۶۴/	۰۰۲/
درک همه‌جانبه مسائل				

در رویکرد دلفی فازی با انجام نظرسنجی از خبرگان لازم است تا اجماع نظر صورت پذیرد و این امر از قیاس نظرسنجی در طی مراحل مختلف انجام می‌گیرد. بنابراین، هنگامی که اختلاف میانگین فازی‌زدایی شده (مقدار کریسپ) در طی دو مرحله کمتر از ۰/۱ باشد؛ فرایند نظرسنجی متوقف می‌گردد، اما در صورتی که این اختلاف بیشتر از ۰/۱ باشد؛ مجدداً نظرسنجی انجام می‌گیرد و تا زمانی که اجماع نظر صورت نپذیرد، این روند ادامه می‌یابد. همان گونه که در جدول ۷ ملاحظه می‌گردد اختلاف میانگین فازی‌زدایی شده (مقدار کریسپ) در دو مرحله کمتر از ۰/۱ می‌باشد. این بدان معناست که خبرگان در خصوص پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی به اجماع نظر رسیده‌اند و در همین مرحله نظرسنجی متوقف می‌شود. در واقع خبرگان به پیامدهای شناسایی شده در پژوهش حاضر نگاه تقریباً یکسانی دارند. با توجه به مطالب ذکر شده، در نهایت تمامی پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی در قالب نمودار زیر نشان داده شده است.

شکل ۲: اولویت‌بندی پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی در نظام سیاست‌گذاری

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

محیط متلاطم و پرچالش کنونی ایجاب می‌کند که سازمان‌ها برای بقا راهبردها و استراتژی‌های مختلفی را به کارگیرند. شبکه‌سازی و ایجاد ائتلاف‌ها یکی از ابزارهایی است که سازمان‌ها از آن بهره می‌گیرند، در واقع به کمک شبکه‌سازی سیاسی ظرفیت خود را تقویت نموده و در برابر فشار نیروهای رقابتی با اطمینان خاطر بیشتری به فعالیت خویش می‌پردازند. با این تفاسیر پژوهش حاضر با هدف واکاوی پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی در

نظام سیاست‌گذاری انجام پذیرفت. با توجه به رویکرد پژوهش که در زمره پژوهش‌های آمیخته قرار می‌گیرد، لازم است نتایج بخش کیفی و کمی آن به تفکیک مورد بحث و بررسی قرار گیرد. به این ترتیب، در بخش کیفی پژوهش با استفاده از رویکرد تحلیل مضمون (بررسی متون، مقاله، مصاحبه) داده‌های به‌دست آمده به کمک نرم افزار Atlas.ti و همچنین روش کدگذاری (باز، محوری و انتخابی) مورد تحلیل قرار گرفت و در نهایت پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی در نظام سیاست‌گذاری شناسایی گردید. در جدول شماره چهار بخشی از فرایند کدگذاری و تحلیل داده‌های کیفی نشان داده شده است. در این جدول نمونه‌ای از نحوه انجام کدهای باز، محوری و انتخابی بیان شده که در واقع نشان دهنده آن است که چگونه و به چه طریقی داده‌های بخش کیفی تجزیه و تحلیل شده است. به این ترتیب جلب افکار عمومی، پایش دقیق محیط، تزریق سیاست‌های تازه، سیاست‌گذاری شبکه‌ای، افزایش ظرفیت سیاسی ذی‌نفعان، دادن بازخورد از اجرای سیاست، دستیابی به انحصار سیاست، شکل‌دهی به روابط بین ذی‌نفعان، جهت‌دهی به سیاست‌ها، جهت‌دهی به اجرای خط‌مشی‌ها، تسهیل سیاست‌گذاری در شرایط پیچیده، شناسایی مسائل، دستیابی به اطلاعات برای ذی‌نفعان سیاست، شکل‌دهی به روابط سیاست‌گذار و ذی‌نفع، کسب منافع و منابع بیشتر و درک همه جانبه مساله پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی در نظام سیاست‌گذاری را شکل می‌دهند. از طرفی در بخش کمی به منظور کسب اجماع نظر و همچنین تعیین میزان اهمیت و اولویت‌بندی پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی در نظام سیاست‌گذاری از روش دلفی فازی بهره گرفت شد.

در این بخش با انجام نظرسنجی طی دو مرحله (جدول هفت و نه) و محاسبه آماره‌هایی همچون (m, α, β) و همچنین مقدار کریسپ (میانگین فازی زدایی شده) میزان اهمیت هر یک از پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی مشخص گردید. نتایج این بخش حکایت از آن دارد که با توجه به اختلاف کریسپ در دو مرحله یعنی اطلاعات موجود در جدول شماره یازده به ترتیب درک همه‌جانبه مسائل با $(0/002)$ ، کسب منافع و منابع بیشتر $(0/003)$ ، جلب افکار عمومی $(0/004)$ ، پایش دقیق محیط $(0/005)$ ، جهت‌دهی به اجرای سیاست $(0/007)$ ، شکل‌دهی به روابط بین ذی‌نفعان $(0/013)$ ، سیاست‌گذاری شبکه‌ای $(0/013)$ ، افزایش ظرفیت سیاسی ذی‌نفعان $(0/014)$ ، جهت‌دهی به سیاست‌ها و دستیابی به اطلاعات ذی‌نفعان $(0/015)$ ، تزریق سیاست‌های نوین $(0/026)$ ، دادن بازخورد از اجرای سیاست $(0/029)$ ، تسهیل سیاست‌گذاری در شرایط پیچیده $(0/046)$ ، دستیابی به انحصار سیاست $(0/055)$ و شکل‌دهی به روابط سیاست‌گذار و ذی‌نفع $(0/062)$ مهم‌ترین پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی در نظام سیاست‌گذاری می‌باشند. نتایج تحلیل این بخش نشان می‌دهد که درک همه جانبه مسائل مهم‌ترین پیامد شبکه‌سازی سیاسی است.

در واقع ریشه‌یابی مسائل، اهمیت مسئله نسبت به سایر مسائل موجود در سازمان و عواقب آن نشان از درک همه جانبه و کلی مسائل دارد. از طرفی به دست آوردن منابع و منافع بیشتر دومین پیامد دارای اهمیت شبکه‌سازی سیاسی تلقی می‌گردد. باید اذعان داشت که شکل‌گیری شبکه‌ها در حوزه سیاست‌عایدی و منافع زیادی را برای گروه‌ها و شبکه‌ها به همراه دارد، چرا که فشار شبکه‌های قدرتمند بر سیاست‌گذاران منجر می‌شود که راهبردها و سیاست‌ها بر طبق میل و علاقه آنها تدوین شود. همچنین نتایج نشان می‌دهد که یکی دیگر از پیامدهای مهم در شبکه‌سازی سیاسی جلب افکار عمومی است. در واقع شبکه‌ها و ائتلاف‌هایی که نفوذ و قدرت

زیادی در تدوین و اجرای خط‌مشی‌ها پیدا می‌کنند، می‌توانند افکار عمومی را با راهبردها و استراتژی‌های خود همراستا سازند و با اهرم فشار بیشتری به تدوین سیاست‌ها جهت دهند. با توجه به یافته‌ها پایش دقیق محیط نیز از جمله پیامدهای مهم شبکه‌سازی سیاسی به شمار می‌رود. به عبارتی با شبکه‌سازی سیاسی می‌توان تحلیل و ارزیابی مناسب و دقیق‌تری از محیط درونی و بیرونی را کسب نمود و شناخت بهتری از نقاط قوت و ضعف محیط و بازیگران داخلی و خارجی به دست آورد. در خصوص وجه افتراق و اشتراک پژوهش حاضر با پژوهش‌های صورت گرفته باید خاطر نشان کرد که پژوهش حاضر با مطالعات ژئو و دو (۲۰۱۹)؛ ژانگ و همکاران (۲۰۲۰)؛ کای و همکاران (۲۰۱۱)، و هوسکیسون و چن^۱ (۲۰۱۷) مطابقت و همخوانی دارد. آنها در پژوهش خود دریافتند که شبکه‌سازی سیاسی باعث می‌شود که سازمان از طریق روابط سیاسی منافع و منابع بیشتری را کسب نماید. کما اینکه در این پژوهش کسب منافع و منابع بیشتر به عنوان یکی از پیامدهای شبکه‌سازی سیاسی در نظام سیاست‌گذاری مطرح شد. به بیانی دیگر افراد با پیوستن به شبکه‌های سیاسی منابع و منافع بیشتری را کسب می‌نمایند و بهتر می‌توانند به اهداف و آرمان‌های خود دست یابند. کرنی و ولستند (۲۰۲۰) نیز پایش محیطی را دستاورد شبکه‌سازی مطرح نمودند که در پژوهش حاضر نیز به این مهم اشاره شده است. شبکه‌سازی سیاسی تحلیل دقیق‌تری از محیط ارائه می‌دهد و این امر سبب می‌شود که در تدوین سیاست‌ها شناخت بهتری از محیط پیرامون داشت. در نهایت می‌توان قابلیت تعمیم‌پذیری اندک را به دلیل حجم نمونه کم به عنوان مهم‌ترین محدودیت پژوهش ذکر کرد.

پیشنهادات

- ❖ با توجه به اثرات شبکه‌های سیاسی در نظام سیاست‌گذاری به سیاست‌گذاران پیشنهاد می‌شود که ساز و کارهای قانونی را برای حضور شبکه‌های سیاسی در نظام سیاست‌گذاری تأمین نمایند تا در چارچوب قانون بتوان از مزایای شبکه‌های سیاسی بهره جست.
- ❖ با توجه به اثرات شبکه‌های سیاسی در نظام سیاست‌گذاری به سیاست‌گذاران پیشنهاد می‌شود ضمن تعامل با این شبکه‌ها از ساز و کار شفافیت و پاسخگویی نیز غافل نشده و به آن توجه نمایند.
- ❖ با استناد به یافته‌ها به سیاستمداران پیشنهاد می‌شود که ساز و کارهای قانونی را برای حضور عموم افراد در شبکه را تأمین نموده تا ضمن ایجاد نشاط سیاسی از نظرات افراد در نظام سیاست‌گذاری به نحوه بهینه استفاده شود.
- ❖ به جهت مدیریت زمان به سیاست‌گذاران پیشنهاد می‌شود تا در چارچوب قانون ساز و کارهایی برای استفاده شبکه‌های سیاسی از رسانه ملی به صورت برابر تدارک دیده تا همزمان شبکه سیاسی، مردم و سیاست‌گذار با هم بر روی مسائل متمرکز شوند.
- ❖ به پژوهشگران آتی با توجه به خلأ تحقیقاتی و اهمیت موضوع پیشنهاد می‌شود که با استفاده از رویکرد داده‌بنیاد عوامل علی، زمینه‌ای و مداخله‌ای شبکه سیاسی را مورد تحلیل قرار دهند و یا با استفاده از روش ساختاری - تفسیری به طراحی الگوی شبکه‌سازی سیاسی مبادرت ورزند.

^۱ . Hoskisson & Chen

1. Afrasiabi, R. & Maleki, A. (2018). Examining the dimensions of public policy from the perspective of Islam with emphasis on justice and participation. *New research approaches in management and accounting*, 4 (29), 1-15
2. Anderson, V.; Jacobs, R. & Anderson, P. J. (2008). Executive functions and the frontal lobes: A lifespan perspective. Philadelphia, PA: Taylor & Francis.
3. Arai, V., Qasemi, A., & Moeinifar, Y. (2017). Policy Recommendations Obstacles to the Realization of Public Administration Governance. *Strategic Studies in Public Policy*, 7(25), 113-133. (in Persian).
4. Attar, S. & Khajeh, A. (2013). Investigation and analysis of factors affecting the inefficiency of Iran's policy system. *Public Policy*, 1 (1), 1-20
5. Baker, P., Hawkes, C., Wingrove, K., Demaio, A. R., Parkhurst, J., Thow, A. M., & Walls, H. (2018). What drives political commitment for nutrition? A review and framework synthesis to inform the United Nations Decade of Action on Nutrition. *BMJ Global Health*, 3(1).
6. Battaglini, M., & Patacchini, E. (2019). Social networks in policy making. *Annual Review of Economics*, 11, 473- 494.
7. Bayat, M., Kheiri, H., & Pouriani, M. H. (2020). Investigating the impact of social capital on non-governmental organizations. *Social Capital Management*, 7(1), 111-134. (in Persian).
8. Bellettini, G., Ceroni, C. B., & Prarolo, G. (2013). Political persistence and economic growth. *European Political Economy*, 31, 165- 179.
9. Birkland, T. A. (2011). An introduction to the policy process. Theories, concepts, and models of public policy making. 3rd ed. Armonk, N.Y.: M.E. Sharpe.
10. Blanco, I., Lowndes, V., Pratchett, L. (2011). Policy networks and governance networks: towards greater conceptual clarity. *Political Studies Review*, 9(3), 297-308.
11. Cai, H., Fang, H., & Xu, L. C. (2011). Eat, drink, firms, and governments: An investigation of corruption from entertainment expenditures in Chinese firms. *Journal of Law and Economics*, 54(1), 55-78.
12. Cai, W., Polzin, F., & Stam, E. (2021). Crowd funding and social capital: A systematic review using a dynamic perspective. *Technological Forecasting & Social Change*, 162, 1-22.
13. Cairney, P. & Wellstead, A. (2020). COVID-19: effective policymaking depends on trust in experts politicians and the public. [Policy Design and Practice](#), 4, 1-14.
14. Chen, C. R., Li, Y., Luo, D., & Zhang, T. (2017). Helping hands or grabbing hands? An analysis of political connections and firm value. *Bank Finance*, 80, 71-89.
15. Collins, K. (2004). The logic of clan politics: Evidence from the Central Asian trajectories. *World Politics*, 56(2), 224-261.
16. Commander, S. & Poupakis, S. (2020). Political Networks across the Globe. IZA Discussion Papers. 13103.
17. Daugbjerg, C. & Fawcett, P. (2017). Metagovernance, network structure, and legitimacy: Developing a heuristic for comparative governance analysis. *Administration & Society*, 49(9), 1223-1245.
18. De Luca, L. M., & Atuahene-Gima, K. (2007). Market Knowledge Dimensions and Cross-Functional Collaboration: Examining the Different Routes to Product Innovation Performance. *Journal of Marketing*, 71(1), 95-112.

19. Dostal, J. (2020). Governing Under Pressure: German Policy Making During the Coronavirus Crisis. *The Political Quarterly*, 91(3), 542- 552.
20. Ebrahimi Kiabi, H., Ebrahimi, Gh. A., & Babazadeh, A. (2018). Political participation and social factors affecting it. Approaches to the Islamic Revolution, 12(45), 3-20. (in Persian).
21. Hakimi, R., Tabasi, M. A., & Suri Nezami, Z. (2016). Investigating the social status of librarians and strategies to enhance their status. *Information Research and Public Libraries*, 22(1), 159-172. (in Persian).
22. Herrero, I. (2018). How familial is family social capital? analyzing bonding social capital in family and nonfamily firms. *Family Business Review*, 1(1), 1-19.
23. Hosseinpour, D., Ghorbanizadeh, V., Aliakbary, H., zare, H. (2018). The axial value components of the entrepreneurship policy making framework. *Public Administration Perspaective*, 9(4), 151-174.
24. Howes, M.; Wortley, L.; Potts, R.; Dedekorkut-Howes, A.; Serrao-Neumann, S.; Davidson, J.; ... & Nunn, P. (2017). Environmental Sustainability: A Case of Policy Implementation Failure. *Sustainability*, 9(2): 3—17
25. Huhe, N., Naurin, D., & Thomson, R. (2017). The evolution of political networks: Evidence from the council of the European Union. *European Union Politics*, 19(1), 25–51.
26. Ingram B. C., Teigland, R., & Vaast, E. (2019). Designed entrepreneurial legitimacy: the case of a Swedish crowdfunding platform. *European J. of Inf, Syst*, 28(3), 318-335.
27. Jafari, K., Seyed Ahmad Azin, A., & Mohammadi, A. (2020). Study of social and cultural factors affecting political participation among the youth of Mazandaran province. *Iranian Social Development Studies*, 12(2), 34-46. (in Persian).
28. Kay, A. (2005). Social Capital, the Social Economy and Community Development. *Community Development Journal*, 41(2), 160-173.
29. Kim, S. & Kunisky, D. (2020). Mapping political communities: A statistical analysis of lobbying networks in legislative politics. *Political Analysis*, 1-20.
30. [Knill, CH.](#) & [Bauer, M.](#) (2016). Policy-making by international public administrations: concepts causes and consequences. [European Public Policy](#), 23(7), 1-11.
31. Kotabe.M., Jiang. C., & Murray. J. (2014). Examining the complementary effect of political networking capability with absorptive capacity on the innovative performance of emerging market firms. *Management*, 1-26.
32. Lasswell, H. D. & Kaplan, A. (1950). *Power and Society: A Framework for Political Inquiry*. New Haven: Yale University Press.
33. Leddy, A. M., Whittle, J. B., Shieh, J. R. D., Ofotokun, I. E., & Weiser, S. D. (2020). Exploring the role of social capital in managing food insecurity among older women in the United States. *Social Science & Medicine*, 256, 1-8.
34. Li, H. & Zhang, Y. (2007). The Role of managers` political networking and functional experience in new venture performance: Evidence from China`s transition economy. *Strategic Management*, 28, 791-804
35. Lo, A. Y., Mai, L. Q., Lee, A. K. Y., Francesch-Huidobro, M., Pei, Q., Cong, R., & Chen, K. (2018). Towards network governance? The case of emission trading in Guangdong. *China Land Use Policy*, 75, 538-548.
36. Lou, D. (2008). Political participation & transformation in urban China, 1993 & 2002. PhD Thesis. Texas A&M University.

37. Miettinen, T. & Poutvaara, P. (2015). Parties as e_iciency-improving gatekeepers in rent- seeking societies. *Political Economy*, 38, 87-101.
38. Minavand, M. G. & Jafari, M. (2016). Network of power and political communication at the local level. *Strategic Studies of Public Policy*, 6(21), 88-104. (in Persian).
39. Morales, L., & Ramiro, L. (2011). Gaining political capital through social capital: Policy making inclusion and network embeddedness of migrants association in Spain. *Mobilization: Anof Economics*, 11, 473-494.
40. Nee, V., & Opper, S. (2012). *Capitalism from below: Markets and institutional change in China*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
41. Pittman, J. & Armitage, D. (2017). How does network governance affect social-ecological fit across the land–sea interface? An empirical assessment from the lesser antilles. *Ecology and Society*, 22(4), 1-10
42. Provan, K. G. & Kenis, P. (2007). Modes of network governance: Structure, management and effectiveness. *PublicAdministration Research and Theory*, 18(2), 229-252
43. Rahbar ghazi, M. R., Motamedi, S. & Shahriari, A. (2017). The Impact of Social Networks on Political Participation Given the Mediating Role of Political Discussion, Political Effectiveness, and Political Culture. *Social and Cultural Development Studies*, 6(2), 127-149. (in Persian).
44. Rahnavard, F., seihoon, A., mortazavi, M., taherpour kalantari, H. (2019). Designing an e-governance Framework for Export Development Policy Formulation. *Public Administration Perspaective*, 10(3), 102-129.
45. Rizopoulos, Y. & Sergakis, D. (2010). MNEs and policy networks: Institutional embeddedness and strategic choice. *World Business*, 45, 250-256
46. Sepahvand, R. & Jafari, M. (2020). The power of strategic communication and organizational development in state-owned enterprises over time: An analysis of the mediating role of political networking. *Management Improvement*, 13(4), 165-187. (in Persian).
47. Sepahvand, R., Baqerzadeh Khodashahri, R. & Sepahvand, M. (2019). Political Sensitivity and Compensation for Senior Management Services: An Analysis of the Mediating Role of Political Networking and Institutional Pressure in Iranian Government Ministries. *Public Administration*, 11(3), 431-454. (in Persian).
48. Sepahvand, R., Jafari, M., & Vishlaqi, M. (1398). The power of strategic communication and organizational development in government organizations over time: An analysis of the mediating role of strategic networking (Case study: subsidiaries of the Industrial Development and Renovation Organization of Iran). *Management Improvement*, 13(4), 165-187. (in Persian).
49. Shahram Nia, M., Ebrahimimpour, E., Mahmoud Davli, R. & Malekan, M. (2017). Measuring the impact of social networks on political participation. *Applied Sociology*, 28(1), 19-32. (in Persian).
50. Shen, L., Zhang, Ch., Teng, W & Du, N (2021). How do business and political Networking shape overseas dispute resolution for state-owned enterprise from emerging economies, [International Business Review](#), 17(2), 1-13.
51. Sheng, S., Zhou, K., & Li, J. J. (2011). The effects of business and political ties on firm performance: Evidence from China. *Marketing*, 75(1), 1-15.
52. Toke, D. (2000). Policy network creation: the case of energy efficiency. *Public Administration*, 78(4), 835-851
53. Voets, J., Van, D. & Wouter De Rynck, F. (2008). A framework for assessing the performance of policy networks. *Public Management Review*, 10(6), 773-790

54. Wong, W. Y. & Hooy, C. W. (2018). Do types of political connection affect firm performance differently? *Pac. Basin Finance*, 51, 297–317.
55. Xiaodong, L.; Xiaoping, L. & Feng, F. (2019). Research on Citizen Participation in the Implementation of Public Policy in Big Data Age. *Journal of Physics. Conference Series*, 1168, 032013 doi:10.1088/1742-6596/1168/3/032013
56. Zhang, J., Sun, P & Qiao, K (2020). Wining and Dining Government Officials: What Drives Political Networking in Chinese Private Ventures?, *Management and Organization Review*, 16(5), 1-30.

واکاوی پیامدهای
شبکه‌سازی سیاسی...

۱۱۲ | صفحه

